

POSTANOWIENIE

10 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

na posiedzeniu niejawnym 10 kwietnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.G.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego,

na skutek skargi kasacyjnej M.G.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 28 lutego 2024 r., V ACa 925/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od M.G. na rzecz Bank spółki akcyjnej w W. kwotę 7.500 zł (siedem tysięcy pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego – wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powódki M.G. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 28 lutego 2024 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; z 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21; z 23 maja 2024 r., I CSK 364/24). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia

skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. np. postanowienia SN: z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 25 maja 2021 r., II CSK 96/21; z 20 sierpnia 2024 r., I CSK 981/24). Ponadto, w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w powołanym przepisie nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia SN: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20). Występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN: z 24 października 2012 r., I PK 129/12; z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, Biul. SN 2015, nr 5). Zagadnienie to nie może być przy tym pozorne, czyli m.in. nie może stanowić próby obejścia dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Występowania istotnego zagadnienia prawnego skarżąca upatruje w konieczności udzielenia odpowiedzi na pytanie: „Czy sposób redakcyjnej integracji oświadczenia egzekucyjnego z wzorcem umownym tworzy właściwe i wystarczające uzasadnienie dla przyjęcia stanowiska o możliwości objęcia abstrakcyjną kontrolą sądową także treści oświadczenia?”.

Skarżąca nie sformułowała żadnego zagadnienia prawnego w formule wyżej przedstawionej, jej wywód nie zawiera istotnej argumentacji prawnej. W istocie

zagadnienie prawne wskazane przez skarżącą jest pytaniem o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa (a nie problemem związanym z istotnością zagadnienia prawnego), abstrahując jednocześnie od wywodów Sądu odwoławczego.

W świetle powyższego należy uznać, że nie stanowi zagadnienia prawnego stwierdzenie o potrzebie dokonania oceny prawnej w określonym zakresie w sytuacji, gdy skarżąca nie przedstawiła argumentów, które świadczyłyby o możliwych rozbieżnościach interpretacyjnych, innych niż ocena, którą przyjął Sąd drugiej instancji. To samo dotyczy sytuacji, gdy skarżąca nie wykazała wskazanego powyżej elementu „istotności” ani „nowości”, ograniczając się do przedstawienia argumentacji stanowiącej w istocie polemikę ze stanowiskiem tego Sądu. W niniejszej sprawie ograniczono się do zgłoszenia wątpliwości, które w istocie stanowią pozór występowania w sprawie zagadnienia prawnego.

Nie budzi wątpliwości, że po utracie 1 sierpnia 2016 r. mocy obowiązującej przez art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 Prawa bankowego (zob. wyrok TK z 14 kwietnia 2015 r., P 45/12, OTK A 2015, nr 4, poz. 46) bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przed tą datą, w stosunku do którego przed 1 sierpnia 2016 r. wystąpiono o nadanie klauzuli wykonalności, zachowuje skuteczność i po zaopatrzeniu w klauzulę wykonalności może stanowić podstawę egzekucji (zob. np. wyrok SN z 11 maja 2017 r., II CSK 440/16).

Z ustaleń faktycznych, wiążących Sąd Najwyższy w toku postępowania kasacyjnego (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.), wynika, że 6 lutego 2014 r. pozwany bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem z 12 marca 2014 r. Nie można zatem stwierdzić, aby ten tytuł wykonawczy nie był skuteczny, czy też nie mógłby stanowić wystarczającej podstawy egzekucji.

Poruszona przez skarżącą tematyka była przedmiotem analizy Sądu Najwyższego. Umieszczenie oświadczenia egzekucyjnego we wzorcu umownym banku i uczynienie z niego tzw. wzorca klauzuli egzekucyjnej nie oznacza pełnego zrównania statusu prawnego tej klauzuli i pozostałych postanowień tego samego

wzorca umownego, o ile bowiem związanie dłużnika banku wzorcem umownym następuje zgodnie z art. 384 k.c., o tyle treść oświadczenia zawartego we wzorcu umownym (klauzuli egzekucyjnej) wiąże dłużnika tylko wtedy, gdy jest objęta jego wolą (art. 60 k.c.). Samo doręczenie dłużnikowi banku wzorca umowy nie powoduje zatem związania także zawartą w tym wzorcu klauzulą egzekucyjną. Sądy *meriti* są uprawnione do objęcia abstrakcyjną kontrolą także umieszczonej we wzorcu umownym tzw. klauzuli egzekucyjnej. Kontrolę tę usprawiedliwia nie wspomniana integracja, ale to, że powiązano ją z daleko idącą standaryzacją treści oświadczenia egzekucyjnego pod względem podmiotowym i przedmiotowym, kształtując w istotny sposób relację kontraktową pozwanego banku z konsumentami objętymi wzorcem (art. 385¹ § 1 k.c.). Samo umieszczenie oświadczenia egzekucyjnego we wzorcu umownym banku i praktykowany przez bank sposób zawierania umów kredytowych przesądzają także reżim prawny kontroli tego oświadczenia, przewidziany dla innych postanowień umieszczonych we wzorcu (wyrok SN z 10 stycznia 2014 r., I CSK 183/13, OSNC 2014, nr 10, poz. 105).

Powyższe orzeczenie zostało wydane na kanwie innego stanu faktycznego, gdyż wątpliwości sądów wzbudziła kwestia odległego terminu wystąpienia banku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, a kredytobiorcą był konsument. Kluczowe zaś w niniejszej sprawie, abstrahując, że nie chodziło o termin do wystąpienia o nadanie klauzuli wykonalności, było to, że stosunek łączący strony nie miał charakteru „konsumenckiego”. Tak naprawdę skarga kasacyjna została sformułowana z całkowitym pominięciem ustaleń poczynionych przez Sądy *meriti*, zgodnie z którymi powódka zawarła umowę z pozwanym jako przedsiębiorcą, co nie było kwestionowane. Wszystkie zarzuty zawarte w skardze kasacyjnej, jak również we wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, odnosiły się zaś do przepisów regulujących relację przedsiębiorca – konsument, które nie miały w ogóle zastosowania w niniejszej sprawie. Już zatem tylko z tej przyczyny skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że Sąd Apelacyjny ustalił, iż powódka została należycie i w sposób zwyczajowo przyjęty powiadomiona przez bank o ryzykach związanych z wyborem formy pożyczki walutowej, a także że mogła

w istotnym zakresie negocjować treść umowy przed jej zawarciem. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że postanowienia te zostały powódce narzucone, a – jak wskazano powyżej – Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi i nie jest jego rolą je modyfikować.

Skarżąca pomija również fakt, że umowa łącząca strony dotyczyła pożyczki walutowej, a nie denominowanej czy indeksowanej (zob. wyrok SN z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19). Pozwany spełnił świadczenie w walucie obcej, podobnie powódka spełniała swoje zobowiązania w euro. Oznacza to, że pożyczka, jak trafnie uznały Sądy *meriti*, była „obsługiwana” z pominięciem tabel kursowych.

Kolejną kwestią, której nie można pominąć, jest to, że odnośnie do drugiej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podała dwie sprzeczne podstawy, tj. art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (s. 2) i art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (s. 6). Tak więc w tym zakresie wniosek nie spełniał ustawowego wymogu, gdyż rolą Sądu Najwyższego nie jest ustalenie za stronę przesłanek, jakimi kierowała się, wnosząc skargę kasacyjną. Co więcej, pomimo powoływania się na istnienie istotnego zagadnienia prawnego, związanego z zastosowaniem art. 378 § 1 k.p.c., skarżąca w istocie zagadnienia tego nie sformułowała, a Sąd Najwyższy nie może domyślać się, o jakie zagadnienie może chodzić stronie skarżącej. Nakreślona problematyka związana z art. 378 § 1 k.p.c. jest natomiast zbyt ogólnikowa, aby zastąpić ją skonkretyzowanym istotnym zagadnieniem w ramach przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Gdyby odnosić się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, to należy wskazać, że zachodzi ona wówczas, gdy z treści skargi, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, iż przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienia SN: z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49;

z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06; z 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14; z 15 marca 2023 r., I CSK 6358/22). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, i przywołane tam orzecznictwo).

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, należy zatem wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (zob. m.in. postanowienia SN: z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156; z 21 września 2022 r., I CSK 4166/22; z 20 lipca 2023 r., I CSK 282/23).

Skarżąca podniosła, że Sąd Apelacyjny nie rozpoznał zarzutu dotyczącego kwestii nieważności oświadczenia o poddaniu się egzekucji, stanowiącego podstawę do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego. Zastosowanie znajdując tutaj wcześniejsze wywody dotyczące niekonsumenckiego charakteru umowy, co rozważył Sąd drugiej instancji, gdyż nieważność załącznika do umowy (oświadczenie o poddaniu się egzekucji) została powiązana przez skarżącą z abuzywnością (art. 385¹ § 1 k.c.), co – jak wskazano – nie mogło mieć zastosowania. Nie można zatem mówić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w powyższym rozumieniu.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 8 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1935 ze zm.).

[SOP]